

Ираку) уз отворено кршење међународног права, поново отвара дилему да ли има смисла говорити о суверености на стари начин. И неки наши угледни правни и политички писци (Ћ. Тасић, Р. Лукић или М. Печујлић) оспоравају сувереност у апсолутном смислу, тврдећи да она као таква не постоји; да је у животу све релативно и да и она као таква има више историјски него актуелни значај, те да више није усредсређена на једном месту – у држави, него да је подељена између бројних националних, регионалних и међународних институција. Зато се, и не без основа, помињу и намећу теорије и концепције о ограничавању одн. ограниченем суверенитету. Теорија о ограниченем суверенитету је једно време (у доба хладног рата) била владајућа у СССР-у и то пре свега у његовом односу према осталим социјалистичким државама-чланицама (сателитима) Варшавског војног пакта. Ова теорија (па и пракса) је служила да оправда идеолошку, политичку, војну и сваку другу потчињеност социјалистичких држава – сателита СССР-у као метрополи и стожеру овог војног савеза, па зато и није била општеприхваћена, а нарочито не од земаља слободног света (западне демократије). Иначе, прве теорије и идеје о ограничавању суверенитета су се јавиле као реакције на монархистичку сувереност одн. сувереност државе коју оличава њен апсолутни монарх. Те идеје датирају још од теоретичара и поборника природних права: Гроција, Лока и др. који су доказивали да је природно право ограничење свачије свемоћи – монарха и других властодржаца и да они као такви нужно подлежу том природном праву.

И каснији теоретичари, и ове али и других оријентација, оспоравају сувереност у апсолутном смислу тврдећи да она није својствена цивилизованом поретку или, како тврди И. Крбек, да је у нашим земаљским приликама чиста утопија. И на крају, може се поменути и идеја о потпуном одбацивању суверености која није својствена демократски и правно уређеним државама, већ је доведена до крајности само у фашистичким и тоталитаристичким режимима. У таквим режимима, воља вође (фирера, дучеа) је врховни закон – стоји и над самим уставом (уколико он постоји) па је практично она и суверена. Говорити у таквим режимима о суверености државе, народа или нације је илузорно или је то празна фраза која ничему не служи јер је уместо државе или народа суверен ту био сам вођа или фирер.

ГЛАВА ДРУГА